

Az Ungvári Erdőigazgatóság kezelése alá tartozó kincstári erdőbirtok rövid átnézetes ismertetése*

1. Földrajzi fekvés, kiterjedés

A kincstári erdőbirtok túlnyomó részben Ung vármegyében, kisebb részben pedig Bereg és Zemplén vármegyék területén fekszik.

Az Ung vármegyébe eső terület az Ung folyó jobb és bal partján foglal helyet és Ungvár városától kezdve északra az ungvári, szobránci, perecsenyi és nagybereznai járások területén egészen a lengyel magyar határig terjed.

Bereg vármegyében fekszik az ilosvai járáshoz tartozó hátmegi erdőhivatal kezelése alá tartozó birtoktest és a szolyvai járáshoz tartozó borsavai havas területe.

Zemplén vármegyébe esik a fenyvesvölgyi erdőhivatalnak az ugari járáshoz eső kis része.

Az erdőbirtok kiterjedését művelési ágak és erdőhivatalok szerinti részletezéssel az alábbi táblázat tünteti fel:

*A dokumentum 1998-ban került a Magyar Mezőgazdasági Múzeumba, adattári száma: III. 9562. Szó szerinti közlés, az irat tartalomjegyzékének elhagyásával.

Tétel szám	Erdőhivatal megnevezése	Erdő kat. holdakban	Szántó	Kert	Rét
1.	Ungvár	9928,5	96,2	8,9	109,2
2.	Ókemence	16067,6	93,6	19,1	544,4
3.	Turjaremete	20056,3	330,3	20,8	1009,6
4.	Poroskő	21540,4	37,6	9,7	1756,5
5.	Bercsényifalva	14671,7	46,9	8,7	1843,6
6.	Sóhát	16987,5	76,-	9,2	1320,2
7.	Malomrét	22100,1	384,5	18,6	4086,2
8.	Fenyvesvölgy	14910,8	475,6	16,2	1140,1
9.	Havasköz	12028,9	29,8	11,8	1855,4
10.	Antalóc	5212,3	54,8	10,-	115,8
11.	Hátmeg	4460,2	33,8	1,-	47,3
12.	Perecsenyi vasút		---	---	---
13.	Központi keze- lés alatt		319,2	30,5	181,3
	Összesen:	157964,3	1978,3	164,6	14009,5

**

** Ebből ezidőszerint állandó jellegű tisztásként nyilvántartva:
4704,9 k.h., vagyis az erdősült terület 153259,3 kat. hold.

Tétel szám	Erdőhivatal meg- nevezése	Legelő	Havas	Termé- ketlen	Össze- sen
kat. holdakban					
1.	Ungvár	317,3		315,8	10775,9
2.	Ókemence	112	---	366,2	17202,8
3.	Turjaremete	2598,7	507,6	292,8	24816,2
4.	Poroskő	373,4	1786	350	25853,6
5.	Bercsényifalva	428,1		489,9	17489
6.	Sóhát	753,9		343,4	19490,2
7.	Malomrét	1124		337,7	28051,1
8.	Fenyvesvölgy	55,8	---	453,7	17052,3
9.	Havasköz	1006	283	156,1	15371,2
10.	Antalóc	14,1		66,4	5473,5
11.	Hátmeg			23	4565,4
12.	Perecsényi vasút	---	---	3,3	3,3
13.	Központi kezelés alatt	9	6132,3 *	25,4	6717,7
	Összesen:	6812,9	8708,9	3223,7	192862,2

* Borsavai havas

2. Az erdőbirtok gazdasági beosztása, rendelkezésre álló üzemtervek

A csehek kezelése alatt az erdőbirtok, amint a fenti kimutatásból is látható, 11 erdőgondnokságra, ezen belül pedig 19 körerdészi kerületre és 75 védkerületre volt felosztva. A 11 erdőgondnokságból elfogadható üzemterve csak az ungvári, ókemencei, poroskői és az antalóci vagyis összesen tehát 4 (négy) gondnokságnak van.

A régi magyar üzemterv szerint folyik a gazdálkodás 4 erdőgondnokságban és pedig a turjaremetei, bercsényifalvai, havasközi és hátmegi erdőgondnokságokban, míg csupán jegyzőkönyv szerű terv alapján kezelték a sóháti, malomréti és fenyvesvölgyi erdőgondnokságokat.

Ezen hiányos üzemrendezés folytán a jelen állapotot feltüntető pontos térképek rendelkezésre nem állanak.

Jövőre vonatkozó tervezet

A jelenlegi erdőgondnokságok kiterjedése az antalóci és hátmegi kerületek kivételével átlagosan 20000 kat. hold körül mozog, amit házi kezelés mellett egy erdőtiszt eredményesen ellátni képtelen. Ennélfogva a jövőben a célszerűen felosztható erdőgondnokságokból több erdőgondnoki kerületet kell alakítani, a fel nem osztható erdőgondnokságokba pedig a vezetőn kívül még kiegészítő erdőmérnököket is kell alkalmazni. Felosztható az ungvári, ókemencei, turjaremetei, poroskői, bercsényifalvai és a malomréti erdőgondnokság, tehát a meglévő erdőgondnokságok száma 6 (hat)-tal szaporítandó,

míg a sóhát, a fenyvesvölgyi és havasközi erdőgondnokságokhoz kiegészítő erdőtisztet kell beosztani.

A nagy üzemrendezési hátrálékra való tekintettel, miután több mint 130000 k. hold területen a rendszeres gazdálkodás nincs szabályozva, nagyon sürgős, hogy az erdőrendezőség legalább 10 (tíz) beosztott erdőmérnökkel, a munkákat haladéktalanul kezdje meg. De fontos az erdőrendezőség működésének sürgős megkezdése azért is, mert a földbirtok politikai célra kiosztott területek határai felmérve, állandósítva és rendezve még nincsenek.

3. Termőhelyi viszonyok

Az erdőbirtok legnagyobb része az Ung folyó völgyében terül el és számtalan fő és mellék-völgygel erősen tagozott.

Nevezetesebb főbb völgyek az Ung jobb partján délről észak felé haladva: Sirovi, Ubla, Struzica, Bistri, az Ung balpartján pedig északról dél felé haladva a: Liskovec, Ljutanka Bistrice, Turja, Turica, Sipot és az antalóci patak völgye. Legmagasabb pontja: Ung megyében a Rónahavas 1482 m. és Bereg megyében a Stoj 1679 m. tengerszint feletti magasságban. Ezzel szemben az erdőbirtok legalacsonyabb pontja Ungvár mellett 140 m. Az erdőbirtok tehát általánosságban a közép és magashegység jellegével bír.

Az éghajlat az Ungvár közelében fekvő déli részeken mérsékelt a lengyel határ felé eső északi részeken azonban zord.

Csapadékviszonyok kedvezőek. Az évi csapadék mennyiség 1000 m/m-en felül van.

Az alap kőzet túlnyomó részben andezit, kárpáti homokkő és pala.

Termőhelyi osztály tekintetében az erdőbirtok átlagosan megfelel a Coburg hercegi fatermési táblák bükk és tölgy szálerdőre megállapított III.-ik termőhelyi osztálynak.

4. Fatenyészeti viszonyok

A rendelkezésre álló cseh feljegyzések szerint a fanemek elosztása a következő:

	Fatömeg alapján	Terület alapján
Lucfenyő	3,42%	7,55
Jegenyefenyő	8,99%	6,72
Erdeifenyő	0,07%	0,11
Vörösfenyő	0,02%	0,08
Duglászfenyő	0,01%	0,02
Bükk	83,44%	76,51
Tölgy	2,96%	7,11
Kőris, juhar, szil	1,09%	1,88
Akác		0,02
Összesen:	100%	100%
Fenyő összesen	12,51%	14,48%
Lomb összesen	87,49%	85,52%
Összesen:	100%	100%

A korosztályok eloszlására megbízható adatok rendelkezésre nem állanak.

Annyi azonban megállapítható, hogy a legidősebb korosztály túlteng az utána következő fiatalabb korosztályoknál, vagyis a középkorú állományoknál ezzel szemben erős hiány mutatkozik.

A fatenyészeti viszonyok határozottan kedvezők.

5. Az erdőbirtok jelenlegi állapota

Az erdőbirtok jelenleg teljesen elhanyagolt állapotban van.

A községekben és főbb útvonalakhoz közel fekvő területek túlnyomó részben ki vannak használva. A főhasználati területeken álló faanyagnak csak a javát termelték ki, a többit ott hagyták. Ennek következtében a vágásterületek túlnyomó része egyenesen a pusztítás és rombolás képét mutatja. A közelben fekvő idős állományok kihasználása miatt a jövőben főhasználatokat csak a távolabb fekvő részeken lehet gyakorolni, s ennél fogva a vasútvonalak meghosszabbítására új utak, csúsztatók stb. létesítésére van feltétlen szükség.

A középkorú állományokban gyérítéseket alig foganatosítottak. A faanyagot kellőképpen értékesíteni nem tudták, s így az összes középkorú állományok ápolása elmaradt.

Hasonlóképpen teljesen elhanyagolták a tisztításokat is, úgy hogy a fiatalosok nagy része tele van gyomfákkal és amellet számos erdőrészt teljes átalakításra szorul.

6. Tenyésztendő fanemek

A cseh kimutatások a kincstári erdőbirtokon jelenleg a bükk 83%-ot, a tölgy 3 %-ot, fenyő 12%-ot, a többi fanem pedig 2%-ot foglal el.

Tekintettel arra, hogy számos helyen a bükk nem fejlődik kellőképpen, s amellet beteges, jövőben az alacsonyabban

fekvő területeken a bükköt elegyíteni kell a kocsánytalan tölgyvel, a magasabb részeken pedig a bükkösök jó részét át kell alakítani fenyvesekké. A fenyő félék közül nagyon szép fejlődést mutat a jegenye, luc és vörösfenyő. Ennélfogva a jövőben a tölgy mellett ennek a három fenyő fafajnak kell megfelelő elhelyezéssel nagyobb teret biztosítani.

7. Üzem mód és vágásforduló

Az egész erdőbirtokot szálerdő üzem módban kezelték és a vágásforduló általánosságban 100 év volt. Kivételt csupán az ungvári és a hátmegi erdőhivatal kerületében fekvő kisebb kiterjedésű tölgyesek képeztek, amelyeknek vágásfordulója 120 évben volt megállapítva.

Úgy az üzem mód, mint a vágásforduló a jövőben is ugyanez marad, mert az elérendő célnak ez felel meg a legjobban.

8. Kihasználás, felújítás, csemetekertek

A múltban a főhasználati területeken a kihasználást az egész erdőbirtokon tarvágással foganatosították. Nagy, összefüggő tarvágások helyett egyes helyeken azonban kulissza vágásokat is alkalmaztak, azaz sávokban termelték ki a faanyagot.

A rendelkezésre álló üzemtervek, jegyzőkönyvek és feljegyzések alapján az évenként kihasználható fatömeg a következő mennyiségben állapítható meg:

Főhasználat: 47688 m³ fenyő
237578 m³ lomb

összesen: 285266 m³

Előhasználat: 6830 m³ fenyő
36796 m³ lomb

összesen: 43626 m³

Az évenként kitermelhető fatömeg tehát összesen:

54518 m³ fenyő
274374 m³ lomb

Fő összeg: 328092 m³

Az ily módon előírt mennyiséget azonban a csehek nem tartották be. Az egyes erdőgondnokságok nyilvántartási adatai szerint az évenként kihasznált fatömegek mennyisége rendkívül változó volt. A termelés úgy szólván csak a főhasználatokra terjedt ki és előhasználatot csak az értékesebb részeken, s ott is csak korlátozott mennyiségben gyakoroltak.

A felújítás túlnyomó részben mesterségesen történt. Az évenként beerdősítendő terület 2064 k.holdban volt megállapítva. Egy kat. holdra 3000 darab csemetét számítva évente szükséges volt tehát 6192000 darab csemetére.

A mesterséges erdősítésekhez szükséges csemetemennyiség neveléséhez az erdőigazgatóság kerületében 122 csemetekert áll művelés alatt 190586 m² = 33,3 kat. hold kiterjedéssel.

Jövőre vonatkozó tervezés

A főhasználatok mellett gyorsabb ütemben fogatosítani kell az elmulasztott állomány ápolási munkálatokat vagyis végrehajtani a gyérítéseket, tisztításokat és a szükséges átalakításokat.

A főhasználati területeken visszahagyott nagy mennyiségű faanyagnak, valamint a kevésbé értékesíthető silányabb gyérítési, tisztítási anyagnak szenítés útján való hasznosítása van tervbevéve.

Erdősítés terén a még fel nem újított területeknek mesterséges beerdősítése és a hézagos fiatalosoknak ahol csak lehetséges vörösfenyővel való pótlásáról gondoskodik az erdőigazgatóság. Erre való tekintettel a szükséges csemetemennyiség előállítására a szükséges intézkedéseket már is megtette.

9. Erdei szállítási eszközök, erdei vasutak, utak, csúsztatók, úsztatók

Az erdőigazgatóság kerületében eddig az alábbi vasútvonalak vannak kiépítve és jó részben üzemképes állapotba hozva:

1. Perecseny-Turjavölgyi vasút	66 km
2. Bercsényifalva-Sóhát	19,50 km
3. Malomréti	33 km
4. Antalóci vasút	12 km

Összesen: 130,5 km.

A forgalom lebonyolításához ez idő szerint rendelkezésre áll:

- 10 darab gőzmozdony
- 3 darab sínautó
- 1 darab 20 személyes kiránduló kocsi és
- 103 darab különböző teherkocsi

A mozdonyok közül 4 drb Perecsenyben, 1 drb Kemencén, 3 drb Malomréten, 1 drb Antalócon és 1 drb Sóháton állomásozik. Kettős állású mozdonyszín és kisebb javítóműhely van Perecsenyben, Turjaremetén és Turjapolenán, egy állású mozdonyszín javítóműhellyel Sepovecén, Malomréten, Patakújfalun, Sóháton és Antalócon. A 3 drb sínautó közül 1 drb Malomréten, 1 drb Antalócon és 1 drb Poroskón állomásozik.

Perecsenyben van a perecsényi vasútgondnokság vezetése alatt álló központi vasúti műhely, ahol a gépek generális javítása és szerelése, kazánnyomás próbára való előkészítése és új kocsik építése történik.

A vasúti vágányok a Perecseny - Turjavölgyi vasútvonalon 24 kg-os, a Bercsényifalva - Sóháti vasútvonalon 24,12 és 9 kg-os, a Malomréti és Antalóci vasútvonalon 9 és 12 kg-os sínekkel vannak megépítve.

Az erdei szállítási eszközök között még 1 drb fagázgenerátoros teherautó és 2 drb petróleum motoros traktor van pótkocsikkal az erdőigazgatóság kerületében.

Az erdei utak a főszállítási útvonalakon kövel burkoltak, míg egyes helyeken az ideiglenes jellegű utak egyszerű földutak. Ezekon kívül az erdei közelítések és szállítások célját szolgálják a különleges terepviszonyok kívánalmainak megfelelő csúsztatók és úsztatók is.

Jövőre vonatkozó tervezés

A jövőre vonatkozó termelési és szállítási program keretében a túltartott erdőrészek feltárása érdekében tervbe van véve a Bercsényifalva-Sóháti vasútvonalnak, a Malomréti Kamenishti pataki vasúti szárnyvonalnak és a Malomréti Bisztri pataki vasúti szárnyvonalnak meghosszabítása, a Fenyvesvölgyi Voroticsni pataki út és a Bercsényifalvai Szuha patak és Mércse patak közötti erdei út kiépítése, valamint a Petróci erdei út, Havasközi maszariki erdei út, a Petróci út és az Ókemencei Sirova pataki erdei út meghosszabítása, a vasúttal kapcsolatos üzemi telefonhálózat kibővítése és a közelítések céljait szolgáló csúsztató és úsztató hálózat további kiépítése. A vasútvonalak bővítésével kapcsolatban szükségessé válik a mozdony és kocsi park bővítése és feltétlenül szükséges a 66 km hosszú Turjavölgyi vasútnál már eddig is égetően hiányzó 1 db sínautónak a beszerzése a perecsenyi vasútgondnokság részére.

10. Fűrésztelepek, kőbányaüzem, téglagyár

Az erdőigazgatóság területében jelenleg öt fűrészüzem van működésben. Gőzüzemek a malomréti, havasközi és ungvári fűrész, vízi erővel hajtott a rónafüredi és antalóci fűrész. Malomréten a fűrészüzemnél 3 db gyorsjáratú keretfűrész és összesen 18 darab lengőfűrész és körfűrész, továbbá 1 db zsindevlvágó fűrész és bükkgőzölő van üzemben, Havasközön 2 db keretfűrész és 2 db körfűrész, Ungváron 1 db gyorsjáratú keretfűrész és 4 db keretfűrész van üzemben, míg Antalócon csupán 1 db fakeretes vízi hajtású keretfűrész és Rónafüreden 1 db vízihajtású fakeretes keretfűrész és 1 db

körfűrész dolgozik. Volt még Sóháton egy gőzüzemű fűrészüzem 2 drb keretfűrészszel és 4 drb körfűrészszel, ezt azonban a csehek kb. 1932-ben leszerelték és üzemem kívül helyezték.

Ókemencén egy igen szépen felszerelt andezit kőbányaüzem van egy mindössze 4 évvel ezelőtt létesített közúzóval. A kő fejtése részben házi fejtéssel, részben robbantással történik, a fúrás kézierővel és kompresszorral. Az elektromotorokkal hajtott közúzóba 158 m hosszú végtelen lánc segítségével csillevontatással történik az anyag szállítása. A kötő- és osztályozó napi 8 órai munkaidő mellett 135 m³ teljesítményű. Az osztályozóból kikerült kőanyag 25-40 mm, 40-70 mm szemnagyságú kavics, 3-10 mm, 10-15 mm és 10-25 mm szemnagyságú zúzalék, míg a 0-3 mm szemnagyságú kőport exhaustor gyűjti össze a rostától. A közúzó üzem saját javító műhellyel is fel van szerelve. A bánya és közúzó jelenleg a változások következtében még csökkentett üzemmel, 60 munkással dolgozik, de termelésének kereslete egyre fokozódó irányzatot mutat. Teljes üzem mellett 120 munkást foglalkoztat. Ellátja a kincstári szükségletet az út- és vasútépítésekénél, s pályafenntartásnál, szállít az államvasutaknak, államépítészeti hivataloknak és magánosoknak is. Az ókemencei vasútállomásnál történt szerencsés elhelyezése folytán még a 0-3 mm átmérőjű kőpor egy részét is használni tudja a helyszínen beton és vasbeton gyűrűk, határ- és kerítésoszlopok és más szerkezeti elemek készítésével.

Ungvár határában a csehek a közelmúltban gőzüzemű kincstári téglagyárat létesítettek, melyben a sajtológép napi teljesítménye 8 órai munkaidő alatt 8000 darab téglá. Az égetés boksában történt. Sajnos, a kiégetett téglá minősége nem kifogástalan.

Jövőre vonatkozó tervezés

A cseh gazdálkodási módok mellett foglalkoztatott fűrészüzemek a gazdaságosabb magyar termelési és osztályozási rendszer mellett nem bizonyulnak elégségesnek. Az erdőigazgatóság fatermésének gazdaságosabb kihasználása érdekében tervbe van véve Perecsenyben egy nagyobb teljesítményű fűrészüzem létesítése, amely hivatva lenne az egész turjavölgyi vonalról a MÁV rakodóhoz érkező faanyagot feldolgozni. A Bercsényifalva-Sóháti vasútvonal helyreállítása és meghosszabítása után pedig tervbe van véve a csehek által leszerelt sóháti fűrészüzem helyett Bercsényifalván egy nagyobb teljesítményű fűrészüzem létesítése, amely a szállítási lehetőségek megnyílása után kitermelésre kerülő hatalmas terjedelmű túlkoros állományok faanyagát lenne hivatva feldolgozni a MÁV rakodó közelében. Tervbe van véve még az antalóci vízi fűrészüzemnek a szükségletnek megfelelő átépítése és bővítése, továbbá az ungvári fűrészüzemnek szerencsés piaci helyzetének megfelelően kész gyártmányok termelésére való berendezése és kibővítése. Az ungvári gőzüzemű téglagyárnak fenntartása azonban a szükséges befektetések mellett nem látszik rentábilisnak, mert teljesítménye a kincstári szükséglethez mérten túl magas, versenyképessége pedig az ungvári téglagyárak jobb anyaga mellett jelenleg bizonytalanak látszik. Amennyiben a kincstári szükségletek kielégítésénél biztosítható lenne az ungvári téglagyárak részéről a kincstárnak nyújtandó kedvezményes ár, amit a cseh erdőkincstárnak az ungvári téglagyárak a kincstári téglagyár megszüntetése ellenében felkínáltak, úgy ez esetben a téglagyár megszüntetése tervbe van véve.

11. Fürdőhelyek

A kincstári erdőbirtokon két gyógyvíz forrás fakad és pedig Rónafüreden és Sósلاكon.

Rónafüred a Turica patak völgyében, a Rónahavas alatt természeti szépségekben gazdag helyen fekszik. Forrás vize nagyobb mennyiségű kén és kisebb mennyiségű réz tartalmánál fogva reuma, csúsz, ischias ellen kiváló gyógyhatással bír s ezen a téren állítólag Pöstyénnél is nagyobb eredményeket érnek el.

A fürdőtelep Ungvártól 45 km-re, a perecsényi vasúti állomástól pedig 25 km távolságra fekszik.

A fürdő épület ez időszerint csupán nyolc fürdőkabinnal rendelkezik, de tekintve a forrás bő víz ellátását, a kádak száma lényegesen szaporítható és így Rónafüred tekintélyes fürdőteleppé alakítható át.

A fürdő épülettel szemben fekvő szállodában jelenleg 25 vendégszoba áll rendelkezésre.

A szálló és a fürdő épülete a kincstáré, míg az összes leltári berendezés a bérlő tulajdonát képezi.

A fürdőteleptől kiindulólág számos sétaút vezet a vizesésekben gazdag és természeti szépségekben bővelkedő Turica patak mentén fel egyenesen a Róna havasra.

Sósلاكon a vasúti állomás közelében erős sótartalmú forrás fakad. Jelenlegi berendezése összesen csak két primitív fabódéból áll. Vize szintén jó gyógyhatású és úgy békében, mint a cseh megszállás alatt főképpen vasutasok keresték fel.

A forrásvíz nagyobb mérvű kihasználása szintén igen kívánatos volna.

12. Havasi legelő gazdaság

Az erdőkincstár tulajdonába két nagyobb kiterjedésű havasi legelő tartozik úgy, mint a Róna havas és a borsavai havas.

Rónahavas a havasközi, poroskői és turjaremetei erdőgondnokságok kerületében 2576,6 k.hold kiterjedéssel bír, míg a borsavai havas Bereg vármegyében 6132,3 k.hold kiterjedésű. Az erdőigazgatóság kezelése alá tartozó területen tehát a havasi legelő összesen 8708,9 k.holdat tesz ki.

A havasi legelőket a kincstár a környékbeli lakosság részére igen mérsékelt áron bocsátotta rendelkezésére úgy, hogy a legelőre kihajtott egy számos állat után a lakosok fűbér címén 0,70 P., karbantartás címén 0,14 P., összesen 0,84 P.-t fizetnek évenként. Ló után $1,40 + 28 = 1,68$ P.

A karbantartás címén befolyó összegből a kincstár gondoskodik a források foglalásáról, itató vályúk készítéséről és tisztántartásáról, továbbá istállók stb. rendbehozataláról.

A borsavai havas ez idő szerint még a vereckei gazdasági szakiskola kezelésben van.

13. Vadászat

Az egész kincstári erdőbirtok a csehek 1938. évi tervezete szerint 39 vadász kerületre volt felosztva. Ennek a tervezetnek értelmében a vadak ápolásával, gondozásával, tenyésztésével és őrzésével megbízott erdészeti személyzet részére ki volt hasítva, mint személyzeti kerület 14 kerület

Bérbeadásra tervezve	7 kerület
Bárcázásra fenntartva	12 kerület
Minisztérium részére fenntartva	5 kerület
Ruszin kormányzó részére	1 kerület
Összesen:	39 kerület

Az erdőigazgatóság területén legnagyobb mennyiségben az őz és szarvas tenyészik, azonban ez is csak mérsékelt mennyiségben.

Átlagosan 400 k. holdra esik egy bika
 átlagosan 200 k. holdra esik egy tehén
 átlagosan 250 k. holdra esik egy bak
 átlagosan 150 k. holdra esik egy suta.

Az őz és szarvason kívül, egyes erdőgondnokságokban, kisebb mennyiségben tenyészik a vaddisznó.

Medve csak a malomréti erdőgondnokság területén tartózkodik és ott is összesen csak 3 darabról tudnak. Mint átvonuló vad megemlíthető a farkas, továbbá előfordul egy-egy hiúz és vidra. Róka és vadmacska normális mennyiségben található.

Szárnyasok közül a kincstári erdőbirtokon egyedül a császármadár tenyészik, az is igen kis mennyiségben. Siket és nyírfajd nincs.

14. Halászat

Az erdőigazgatóság kezelése alá tartozó kincstári erdőbirtokon számos olyan patak fakad, amely tiszta és bő vizénél fogva pisztráng tenyésztésére kiválóan alkalmas.

Kisebb-nagyobb mennyiségben pisztráng jelenleg is az alábbi patakokban található:

Liszkovec, Stuzica, Ljuta, Bistrica, Turicska, Sipot, Sirova és Antalóc. Az Ung folyó felső szakaszában szintén van pisztráng.

A csehek a haltenyésztésre nagyobb súlyt nem helyeztek. Bizonyos, korlátozott mennyiségű ikrát hozattak, azokat egyszerű berendezésekkel kiköltötték és az ivadékot a patakokba kiengedték.

Jövőben feltétlenül kívánatosnak mutatkozik Rónafüred mellett rendes halastavaknak a létesítése, s a mellett legalább 6-7 helyen halköltő házaknak felállítása. Az összes számottevő patakok pisztráng tenyésztésre feltétlenül alkalmasak s a patakok kellő mennyiségű hal betelepítésével a kincstárnak tekintélyes jövedelmet biztosíthatnának.

A betelepítéssel kapcsolatban azonban feltétlen szükséges volna egyszerű bukó gátak létesítése és a patak medreknek halászati szempontból való rendbehozatala.

A patakok csak sebes pisztráng tenyésztésére alkalmasak. A csehek által betelepített szivárványos pisztráng túlnyomó részben elpusztult, s ma már alig található egy-egy példány.

15. Szükséges személyzet

A cseh megszállás előtti magyar uralom alatt az ungvári erdőigazgatóság kezelése alá tartozó területen az erdőrendezés és építés-vezetés személyzetével együtt összesen 38 erdőtiszt volt alkalmazva.

Abban az időben azonban a házi kezelés bevezetve még nem volt, vasútvonal rendelkezésre nem állott, fűrésztelepek, műhelyek felállítva nem voltak, úgyhogy az üzem csak külterjes gazdálkodásnak felelt meg.

Ezzel szemben a mai belterjes gazdálkodási rendszer mellett a jövedelem fokozása érdekében át kell térni minden vonalon a házi kezelésre s így a személyzet lényeges szaporítására van feltétlen szükség.

Ezeknek a szempontoknak szem előtt tartásával tehát az üzem zavartalan folytatása érdekében az alábbi személyzeti létszámra volna szükség:

sor- szám	Hivatali beosztás	Szükséges személy- zet	Jelenleg ellátja	Hiányzik még	Jegyzet
I. Központ					
1.	Erdőigazgató	1	Maróthy Emil m. k. főerdőtan.		
2.	Kereskedelmi előadó	1	Heincz János erdőfelügyelő		Erdőfel- ügye- lőségből átvéve
3.	Ellenőrködő	4	Urbánfy Jenő 2 m.k.főerdő- mérnök Mauksinsky Gyula erdőmester		
4.	Építésvezető	1	Kutasy Viktor mk.erdőmérnök		
5.	Építészethez be- osztott	3		3	
6.	Erdőrendező	1		1	
7.	Erdőrendező- séghez beosztott	10	Párnay Attila 9 okl. erdőmérnök		
8.	Központi előadó	1	Kertész István m.k. erdőmérnök		
9.	Pénztárnok	1	Salix Gyula erdőmester		

10.	Pénztári ellenőr	1	Volczer Árpád erdőmester		Erdőfelügy előségtől átvéve
11.	Havasi legelő gazdaság	1		1	
12.	Vadászati előadó	1		1	
13.	Központi beoszt.	2		2	

Központ összesen:28 19

II. Külső hivatalok

1.	Ungvári erdő- hivatal	1	Ortutay Pál m. k.s. erdőmérnök		
2.	Radvánci erdő- hivatal	1		1	
3.	Antalóci erdő- hivatal	1	Szivák István okl.erdőmérnök		
4.	Ókemenicei erdő- hivatal	2		2	Ideiglenesen ellátja Mocsáry Béla nyug. erdőtanácsos
5.	Perecsenyi erdő- hivatal	1		1	
6.	Turjaremetei erdő hivatal	1	Sztripszky György okl. e.m.		
7.	Turjamezei erdő- hivatal	1		1	
8.	Poroskői erdő- hivatal	2	Huszár Károly okl. erdőmérnök	1	
9.	Bercsényifalvai erdőhivatal	1	Ladányi Béla okl. erdőmérnök		
10.	Nagybereznai erdőhivatal	1		1	
11.	Sóháti erdőhivatal	2	Mitró Sándor erdőmérnök	1	

12.	Havasközi erdőhivatal	2	Izsák Emánuel erdőmérnök	1
13.	Csontos erdőhivatal	1		1
14.	Malomréti erdőhivatal	1	Donáth Aladár m.kir. erdőmérnök gyakornok	1
15.	Fenyvesvölgyi erdőhivatal	1	Bacsinszky András főerdőmérnök	
16.	Hátmegi erdőhivatal	1	Kovács Árpád okl. erdőmérnök	
17.	Perecsenyi vasút- üzem vezetőség	2	Bugarin Ede főerdőmérnök	1
18.	Fűrészüzem Ungvár	1		1
19.	Fűrészüzem Malomrét	1	Kemény Lajos okl. erdőmérnök	
20.	Fűrészüzem Perecseny	1		1

Külső hivatalok

összesen: 26 14

Erdészeti személyzet összesen

I. Központ 28 19

II. Külső hivatal 26 14

Főösszeg: 54 33

Altiszti személyzet

I. Központ

1.	Irodavezető	1	Duchek József irodafőtiszt	
2.	Iktató, mutató	1	Gajdos István II. o. erdész	
3.	Irattár kezelő	1		1

4.	Telefon központ	1	Gurka Irén	
5.	Gépirónő	3	Béres Ilona Ladányi Irén Bernyik Erzsébet	
6.	Számvevőség	1	Szuszla Aranka	
7.	Építési ellenőr	1	Gurka Ferenc	
8.	Rajzoló	1	Logojda Mihály	
9.	Műszaki altiszt	2		2
Összesen:		12		3

Szolgák, sofőrök

1.	Közp. Szolga 44 helyiség takarításához, fűtéséhez és kézbesítéshez	3	Konczy Bálint Kovacsics József Kövy Ferenc	
2.	Pénztári éjjeliőr	1		1
3.	Sofőr	2	Suszla Dezső Papp Béla	
Összesen:		6		1

Altizti személyzet a külső kezelésnél

1.	17 erdőhivatal, 20 fűrészüzem, 1 vasútüzem, 1 bányauzem-hez 1-1 irodai altiszt	20	28 szakvizsg. Éves fizetésű altiszt, 15 végleg átvett éves kerülő, 13 szakvizsg. Havidíjas	Jelenleg védkerületi vezetők. Ebből 32 szakvizsga nélküli
2.	Védkerületbe 1000-2000 k. holdra 1-1 altisztet számítva	120	14 havidíjas kerülő, 7 felvett szakvizsg., 47 napibéres átvett szakvizsga nélküli	

3.	Irodában és külső szolgálatra napibéres	és 140	25	felvett kisegítő napszámos, 38 mozdonyvezető, gépész stb. egyéb alkalmazott	Védkerületi vezetéshez tehát legalább 46 szakvizsgázott erdőőr alkalmazása nagyon sürgős
4.	Mozdonyvezető gépész és egyéb más alkalmazott	40	Jelenleg van 187	tehát összesen: 187	
Összesen:		320	187	133	
Altiszti és egyéb személyzet összesítése					
I. Központi		12	9	3	
II. Szolgák, sofőrök		6	5	1	
III. Külső kezelés		320	187	133	
Főösszeg:		338	201	137	

Indoklás:

Az erdőtiszti létszámnál négy ellenőrködőre azért van szükség, mert így is átlagosan 50.000 kat. hold esik egy-egy ellenőrző kerületre, vagyis több mint a miskolci erdőigazgatóság egész kiterjedése.

Az építés vezetőségénél azért van szükség nagyobb munkaerő alkalmaztatására, mert az összes vasútvonalakat, utakat, stb. meg kell hosszabbítani, a pályatestet karbantartani, új fűrészüzemeket létesíteni és az egész kincstári erdőbirtokon

fekvő épületek tatarozását végrehajtani, valamint új építkezéseket foganatosítani.

Az erdőrendezőiségnek viszont 130.000 k.hold erdőbirtok részletes felmérését, állomány felvételét és üzemtervét kell végrehajtania, ami egymagában elegendő indok arra, hogy 10 beosztott erdőmérnökök alkalmazását tüntesse fel az erdőigazgatóság.

A régi erdőgondnokságok számát a házi kezelésnek megfelelően legalább 17-re kell felemleni, azonkívül a meg nem osztható hivatalokhoz egy-egy kiegészítő erdőmérnököt kell beosztani. Ezenkívül külön erdőmérnököt kell alkalmaznia még a vasút és fűrész-üzemek vezetőségénél a farktárgondnokságnál úgy, hogy amint a fenti kimutatásból is látható, az erdőmérnökök számát a múlttal szemben összesen 16 személlyel kell szaporítani, azaz 38-ról 54-re kell felemleni az erdőtiszti létszámot.

Az altiszti személyzet megállapításánál abból indult ki az erdőigazgatóság, hogy házi kezelés mellett 1000-2000 k. hold között ingadozik az a kiterjedésű terület, amit egy altiszt kezelési szempontból, egy napibéres segítségével eredményesen el tud látni.

Az erdőigazgatóság tehát csupán a legszükségesebb nélkülözhetetlen létszámot tüntette fel a fenti részletezésnél.

A szükséges létszámot azonban kénytelen volt feltüntetni azért, mert a személyzettel való takarékoskodás, amint a gyakorlati élet igazolta, az üzem hátrányára és a jövedelem csökkenésére vezet.

A kellő személyzeti létszám alkalmazásával stb. álló kiadási többlet ugyanis nem áll arányban azzal a bevételi töblettel, amit az erdőbirtok szakszerű kezelése, az állományok megfelelő ápolása, védelme és a kihasználás tökéletes végrehajtása eredményez. Amennyiben tehát az erdőigazgatóság a javaslatba hozott személyzeti létszámnál

bármi oknál fogva kevesebbet volna kénytelen alkalmazni, úgy az a jövedelem rovására vezetne.

Az altiszti létszám megállapításával kapcsolatban a legnagyobb nehézséget az okozza, hogy a külső kezelésnél ez idő szerint összesen csak 48 (nygyvennyolc) szakvizsgázott altiszt van alkalmazásban. Miután pedig a csehek alatt is 19 körerdészi és 75 védkerületi azaz összesen 94 kezelési terület ellátásáról kellett gondoskodni, ennél fogva minden kerületbe legalább egy szakvizsgázott altisztet számítva szükséges még 46 védkerületi erdőőr.

Tekintettel arra, hogy a csehektől átvett altisztek közül még a szakvizsgával rendelkezők sem bírnak a házi kezelésben kellő jártassággal, ennél fogva nagyon kívánatos lenne, hogy a gödöllői és főleg a miskolci, kincstári üzemeknél már kellő gyakorlatra szert tett altisztekből kaphatna az erdőigazgatóság olyan létszámot, hogy ezekkel az itteni altisztek betanítását is elvégezhetné.

Ungvár, 1939 évi május hó 20.

Maróthy Emil s.k.
m.kir. főerdőtanácsos